

Games on Shabbat

רפואה שלמה אהרן בן שמחה

Is it permissible to play games on Shabbat?

The Gemara in Masechet Eruvin (104) records a prohibition against playing on Shabbat with nuts and apples, which people in those days would use for games like marbles. Initially, the Gemara suggests that this is forbidden because of the noise produced when the nuts strike each other. Ultimately, however, the Gemara concludes that playing these games is forbidden because of the concern that the nuts or apples might smooth the earth on the ground as they roll (such as by filling holes in the ground with earth), which constitutes a Shabbat violation.

עירובין דף קד

[illegible]

שמן יטול ציור ואלא הא דאמר רב יהודה אמר רב נשים המשקות באנונים אסור מאי טעמא לאו דקא מוליד קלא וכל אולודי קלא אסיר לא דלמא אתי לאשוויי נומות דאי לא תימא הכי הא דאמר רב יהודה נשים משקות בתפוחים אסור החת מאי אולודי קלא איכא אלא דילמא אתי לאשוויי נומות תנן ממלאין מכור הגולה ומכור הגדול בגלגל בשבת במקיש און במדינת לא מאי טעמא לא משום דאולודי קלא ואסיר ר' לא גזירה שמא ימלא לגינתו ולחורבתו = אמומר שרא למימלא בגלגלא בביתא אסור מאי טעמא גזרו רבנן שמא ימלא לגינתו ולחורבתו הכא לא גינה איכא ולא חורבה איכא כיון דקא חזא דקא תרי

[illegible][illegible][illegible][illegible]

רבינו חננאל

בשלטא ליחודי בריה דר' חייא, היינו דקתני בסמוכי נמי סביל רחמיכי בני חוצות, אלא לרבי יוחנן ביהמי צילציל ק יחילוקי, ורמיהו חצר שנהללללל חכמי טוסם חבני לא מבטיל דמבטיל ליה אישחבה דמוסוף לכמי דלאו מבורה דא, ווא מו ואוקימנא בחולת צעמי למעבר בסל ולא בקוסה (ולא) (אלא) ב

נשים משחקות באגדים אסירי רב יהודה אמר שמואל נשים, ובין שמשחקות ומשוככות שם נמזי תגולת וממזי תגול לא נזירה שמא ימלא לגיטמו דעולא. אמימר שרא לשיטלא תורבה איכא, בין דהוא דקא

[illegible][illegible]

וְאֵלָּא הָא דְאָמַר רַב יְהוֹנָה אָמַר רַב: נָשִׁים הַמְשַׁחֲקוֹת בַּגָּנוּזִים — אָסוּר. מֵאִי טַעְמָא — לֹא דְקָא מוֹלִיד קָלָא, וְכָל אוֹלוּדֵי קָלָא אָסִיר?

The Gemara asks: **However**, with regard to **that which Rav Yehuda said** that **Rav said: Women who play with nuts** by rolling them on the ground until they collide with each other, it is **prohibited** for them to do so; **what is the reason** for this prohibition? Is it **not because** knocking nuts together **produces a sound, and any production of a sound is prohibited?**

לֹא, דְּלִמָּא אֲתִי לְאַשְׁוּיֵי גּוֹמֹת .

The Gemara rejects this contention: **No**, it is prohibited because **perhaps they will come to level the holes**. As small holes in the ground will interfere with their game, they might level them out and seal them up on Shabbat, which is prohibited as building.

דאי לא תימא הכי, הא דאמר רב יהודה: נשים משחקות בתפוחים — אסור, הן מאי אולודי קלא איכא?! אלא: דילמא אתי לאשוויי גומות.

For if you do not say that this is the reason, there is a difficulty with that which Rav Yehuda said: Women who play with apples, this is prohibited, as what production of a sound is involved there? Apples do not produce a sound when they collide with each other. **Rather**, the reason is that **they will perhaps come to level holes**, and the same reasoning applies to nuts.

3 It is forbidden for women who [often] play with nuts, almonds, or the like, to play with them on the Sabbath,¹⁰ lest they be motivated to level crevices.

It is forbidden to sweep the ground, lest one level crevices,¹¹ unless [the floor] is paved with stone.¹² One may, however, sprinkle water on the ground. There is no suspicion that the person will level crevices, since this is not his intent.¹³

One may not apply oil to the floor,¹⁴ even if it is paved, nor may one blow [dust from the floor], nor may one wash it.¹⁵ This applies on a holiday,¹⁶ and surely on the Sabbath. These acts were forbidden lest a person follow his usual weekday pattern and thus come to level crevices in a place which is not paved.

נשים המשחקות באגוזים ושקדים וכיוצא בהן אסורות לשחק בהן בשבת שמא יבאו להשוות גומות. ואסור לכבד את הקרקע שמא ישוה גומות אלא אם כן היה רצוף באבנים. ומתיר לזלף מים על גבי הקרקע ואינו חושש שמא ישוה גומות שהרי אינו מתכוון לכך. אין סכין את הקרקע ואפילו היה רצוף באבנים ואין נופחין אותו ואין מדיחין אותו אפילו ביום טוב כל שכן בשבת. שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחל ויבא להשוות גומות בזמן שהוא עושה כן במקום שאינו רצוף:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שלח סעיף ה

אין שוחקים באגוזים, ולא בתפוחים וכיוצא בהן, משום אשווי גומות. הגה: ודוקא על גבי קרקע, אבל על גבי שלחן שרי דליכא למגזר שם משום גומות (רבינו ירוחם ח"ז). ומותר לשחוק בעצמות שקורין טש"ר, אף על פי שמשמיעים קול, הואיל ואין מכווין לשיר (הגהות אלפסי סוף עירובין). וכל זה בשחוק דרך צחוק בעלמא (ב"י), אבל בשחוק **כדי להרויח**, אסור, אפי' שחוק בתם ובחסר, דהוי כמקח וממכר (אגור ורמב"ם פכ"ג). ומ"מ אין למחות בנשים וקטנים, דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין (תוס' וסמ"ג והגהות מיימוני פכ"א). ולשחוק בכדור, ע"ל סי' ש"ח סעיף מ"ה.

The Shulchan Aruch (338:5) codifies this prohibition and mentions the reason that the nuts and apples might smooth the earth. Since the concern here involves the issue of smoothing the earth on the ground, this prohibition applies only to games played on unpaved ground. It would not apply to games played on tables, tiled floors or pavement.

משנה ברורה סימן שלח ס"ק כ
וה"ה ע"ג מחצלת או בגד או טבלא ולא גזרינן בכל זה אטו ע"ג קרקע דגזירה לגזירה היא [כג]
אבל ע"ג קרקע אפילו היא מרוצפת דלא שייך אשוויי גומות ג"כ אסור דקרקע בקרקע מיחלף
וגזרינן אטו קרקע שאינו מרוצף:

משנה ברורה סימן שלח ס"ק כא
ונוהגין לעשותן של כסף שיהיו מיוחדין לשבת דאל"כ מחזי כעובדא דחול ומהר"א ששון חולק וס"ל
כיון שאין תועלת בידיעת חכמת השחוק ההוא וה"ה כל מיני שחוק אסור ואף בחול [כד] יזהר
משום מושב לצים וכמ"ש בסימן ש"ז סט"ז ועיין בברכי יוסף שהביא עוד בשם כמה גדולים
שהחמירו בזה:

- If the game involves rolling items on the ground it is forbidden to be done on a dirt floor, and is disputed if may be done on a tiled floor

Games which involve rolling on the ground: One may not play games which involve rolling items on the ground, even if the ground is tiled. It is however permitted to play with them on a table¹. [This applies even if the floor of all the houses of one's city is tiled. However some Poskim rule one may play these games on the floor of a tiled house, however not on the floor of a courtyard.]

---

¹ Other opinions [Aruch Hashulchan 338/12] however rule that on tiled floors it is allowed and no decree was made due to dirt floors as was done by sweeping, as it is not common to play these games.

Ketzot Hashulchan 146 footnote 60; Shevitat Hashabbot, as these games are also played outside on dirt floors, and hence there is worry if we allow it on tiled floors, one may come to do so on dirt floors. However regarding sweeping, on Shabbat, it is not common to sweep the courtyard as it was already swept before Shabbat. [ibid]

Nevertheless, the Kaf Ha'chayim (Rabbi Chayim Palachi, rabbi of Izmir, Turkey, 19th century), in this chapter, writes that it is improper for adults to play any sort of games on Shabbat. (We are not speaking here of gambling, which is forbidden even during the week.) Shabbat is to be used for loftier pursuits, such as prayer and Torah study, and therefore spending one's time on Shabbat playing games is inappropriate. Children may be allowed to play games on Shabbat, but adults should refrain from doing so.

ברכי יוסף אורח חיים סימן שלח

א. דין ה. הגהה. ומותר לשחוק בעצמות שקורין וכו' הרב מהר"א ששון בתשו' סי' ק"פ צידד לאסור איסור שחוק האישקאק"י שקורין סאנטרא"גא בשבת. ולזה נוטה דעת הרב כנה"ג ח"מ סי' ש"ע. ואף בחול שומר נפשו ירחק ממנו. ומצאתי תשובה שלימה להרב כמהר"ר יהודה חאמי הובאה בשו"ת הר' מהר"ר מאיר גאויזון כ"י בסי' ס"ו (בנדפס סי' ס) שאסר לשחוק בשבת, והסכימו עמו הרב החסיד המפורסם מהר"ר חיים כפוזי והרב מהר"ם גאויזון ומפיהם לפידים יהלכו לבזוי ולאטווי הפלא ופלאב. והגם שהרב כנה"ג בח"מ סי' ש"ע כתב דגדולי ישראל נטפלו בו. הנח לגדולי ישראל דודאי מעשיהם לשם שמים, דאפשר דהיו חולים בחולי השחורה, ומשום רפואה לאסוחי דעתייהו בבא דוא"ג ולמהדר אתלמודייהו וכיוצא קעבדי. ודי בזהג.

It should be noted that the Chida (Rav Chayim Yosef David Azulai, 1724-1806) observed that certain Rabbis would play chess on Shabbat, and he speculated that they perhaps suffered from a kind of depression and felt the need to engage in some form of entertainment to overcome their melancholy. But generally speaking, one should refrain from playing games on Shabbat.

Summary: Halacha forbids playing games like marbles on unpaved surfaces on Shabbat, as there is concern that the marbles might smooth the earth on the ground, which constitutes a violation of Shabbat. On other surfaces this is, strictly speaking, permissible, but in any event playing games of any kind on Shabbat is inappropriate and at odds with the spirit of Shabbat.

Ĥida is inclined to forbid playing chess (*Birkei Yosef* 338:1). He suggests that the rabbis who played chess on Shabbat were suffering from depression. In order to take their minds off their worries, they played chess, after which they were able to return to their Torah study. However, barring this situation, one should not play on Shabbat.

אין לשחוק שום שחוק שדרך לכתוב ואפי' בדרך צחוק שמא יכתבו ולהרויח הכל אסור דהוי כמקח וממכר (של"ח):

- If the game involves writing it is forbidden to be played even if one chooses to play it without writing due to a decree one may come to write.[\[4\]](#)

Playing chess/5 stones: It is permitted to play a game using [pre-designated] bones[\[12\]](#) so long as one is not doing so for gambling purposes. [Some explain this to refer to chess. Others explain this to refer to "five stones" or "*Kugalach*".]

Gambling: It is forbidden to play any gambling games on Shabbos due to that this appears like business. A gambling game is defined as any game which involves actual loss and gains.

Those who transgress: Women and children which transgress and play games that are forbidden, such as a game involving rolling items on the floor, are not to be protested, as certainly they will not listen and it is better they do so out of ignorance then do so advertently.

Are games which adults may not play considered Muktzah?

Beer Moshe 6/27-

Games which are permitted for children to play with are not Muktzah for adults.

Due to the holiness of Shabbos, adults should avoid playing games on Shabbos even if the game has no Halachic prohibitions involved.